

IV.

Entomologiske Undersøgelser

i

Vest-Grønland

1889 og 1890

af

Will. Lundbeck.

1891.

Efter at jeg i Somrene 1889 og 1890, udsendt af Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, har bereist dette Lands Vestkyst fra 60°40" til 70°10" N. Br., skal jeg her forsøge at give en Skildring af de Indtryk, Entomologen faaer, naar han bereiser Vest-Grønland for at gjøre Indsamlinger og lagttagelser, samt saavidt muligt give en Résumé af Reisens vigtigste Resultater, navnlig med Hensyn til Indsamlingerne ¹⁾).

Den 6te April 1889 afreiste jeg fra Kjøbenhavn med kgl. grønlandsk Handels Brig «Lucinde». I min Instrux var Godthaabs-, Frederikshaabs- og Julianehaabs-Distrikter angivne som den Del af Grønland, der dette Aar ønskedes undersøgte. Lucindes Reiserute var Holstensborg—Godthaab—Frederikshaab, og Planen var, at jeg skulde forlade Skibet i Godthaab og derfra pr. Konebaad begynde mine Undersøgelser, idet jeg gik Syd paa for at gaa hjem fra Julianehaab. Botanikeren, Cand. N. Hartz, ledsagede mig for at anstille botaniske Undersøgelser og indsamle Materiale til den botaniske Have.

¹⁾ Saafremt Tid og Omstændigheder ville tillade det, agter jeg senere paa Grundlag af mine i Grønland gjorte Erfaringer og lagttagelser paa en mere fyldig Maade at skrive om Grønlands entomologiske Fauna samt om arktiske Faunaer og Betingelserne for disse i det Hele taget, idet jeg troer, at der her kan fremdrages Forhold af ikke ringe Interesse; men inden dette kan ske, maa det af mig indsamlede store Materiale nøie gennemgaaes, hvortil der vil medgaae længere Tid.

Reisen gik i Begyndelsen hurtig, og allerede den 12te April vare vi paa Længden af Færøerne, men nu fik vi Modvind, og vi havde siden ikke god Vind et helt Døgn igjennem, saa at vi først ankom til Holstensborg den 11te Juni efter 9½ Ugers Reise.

Her ved **Holstensborg** modtog jeg strax den Efterretning, at Foraaret først lige var begyndt og at det iaar var kommet næsten en Maaned senere end sædvanlig; som Exempel meddelte Hr. Kolonibestyrelse Brummerstedt mig, at han iaar først havde tilsaaet sin Have den 11te Juni, medens han pleiede at gjøre dette midt i Mai. Vinteren havde ikke været særlig stræng, men den var trukken meget længe ud, og der var faldet usædvanlig megen Sne. Elven ved Holstensborg var ogsaa endnu tilfrossen, og Landet var meget snedækt.

Lucinde laa ved Holstensborg i sex Dage, hvilken Tid jeg benyttede til Indsamlinger i Omegnen, og den 16de Juni foretog jeg en Excursion til Kerortusok i Amerdloxfjorden, men paa Grund af den ugunstige Aarstid blev Resultatet naturligvis meget sparsomt, dog tog jeg enkelte Biller som *Micralymma brevilingue*, tidligere kun kjendt fra Fiskernæs, *Otiorrhynchus maurus*, *Cocci-nella transversoguttata* og *Colymbetes dolabratus*, endvidere *Dor-thesia Chiton* i Mængde under Sten og ved Planterødder, samt en Del Fluer, Fluepupper, Edderkopper og Mider. Dyrelivet var jo endnu næppe vaagnet, dog vare *Lycosaerne* fremme og løb og jagede, og enkelte Fluearter sværmede i stort Antal.

Den 18de Juni forlod Lucinde Holstensborg og ankom den 25de til **Godthaab**. Her skulde jeg altsaa begynde min Konebaadsreise, men jeg indsaa, at de to Maaneder der vare tilbage — thi jeg maatte være ved Julianehaab senest sidst i August — langt fra vare tilstrækkelige til Undersøgelse af hele Strækningen fra Godthaab til Julianehaab. Da det nu især var den sydlige Del, som skulde undersøges, besluttede jeg at lade Strækningen mellem Godthaab og Frederikshaab uundersøgt og vende mig mod Landet fra Frederikshaab Syd paa. Hr. Inspektør C. Ryberg, som netop skulde paa Inspektionsreise Syd paa, var nu saa venlig

at tilbyde mig at reise i hans Baad, hvilket vilde være den hurtigste Maade at naa Frederikshaab paa, og havde tillige den Fordel, at jeg saa dog kunde undersøge Yderlandet; jeg benyttede mig derfor med Glæde af hans Tilbud. Landet her ved Godthaab var ligesom ved Holstensborg meget mere snedækt, end det paa denne Aarstid pleiede at være, og der lød ogsaa her Klager over den lange Vinter og det sildige Foraar.

Den 27de Juni toge vi fra Godthaab og ankom den 7de Juli til **Frederikshaab**. Paa Reisen havde jeg samlet en Del, saaledes af Biller: *Patrobus septentrionis*, *Colymbetes dolabratus*, *Hydroporus atriceps*, *Otiorhynchus maurus*, *Hypera elongata* og *Byrrhus fasciatus*, foruden en Del Fluor, Edderkopper og Mider. Disse Indsamlinger, der paa hele Strækningen ere foretagne paa Yderlandet, kunne mulig have Interesse, forsaavidt de kunne hjælpe til at danne et Begreb om Forskjellen mellem Faunaen paa Yderlandet og inde ved Bunden af Fjorddalene.

Ved Frederikshaab fik jeg nu en Konebaad og Besætning for at begynde den egentlige Undersøgelserreise Syd paa og ind i Fjordene, og jeg afgik den 11te Juli. Jeg skal nu iøvrigt for Syd-Grønlands Vedkommende ikke give nogen sammenhængende Skildring af Reisen, men for at undgaa overflødige Gjentakelser og Beskrivelse af Reiserne mellem de forskjellige Holdepunkter, vælger jeg at give en Skitse af Opholdet og Indsamlingerne paa et Par enkelte Lokalteter, tillige troer jeg derved paa den mest anskuelige Maade at give et Begreb om en grønlandsk Lokaltet og dens Fauna, og jeg vælger da at omtale Fjordene Neriak og Sermiliarsuk, eller som de i Grønland bosatte Danske i Almindelighed benævne den sidste, Narsalik-Fjorden, og som særlig interessant skal jeg desuden omtale et Ophold ved Igaliko.

Neriak er en Fjord, der paa omtrent $61^{\circ}36''$ N. Br. skjærer sig ca. 4 Mil ind i Landet, det er saaledes en forholdsvis kort Fjord. Efter at jeg i nogle Dage havde opholdt mig i den lidt nordligere liggende Fjord, Tasiusak, ankom jeg den 27de Juli Kl. 3 om Eftermiddagen til Neriak og roede helt ind til Bunden

af den. De ellers saa plagsomme og generende Myg vare temmelig fredelige, thi det var køligt og blæste noget. Efter at mit Reisegods var bragt i Land, blev Konebaaden trukken op; disse Skindbaade taale nemlig ikke godt at være for længe i Vandet, og ved Ankomsten til en Holdeplads blive de derfor strax trukne paa Land for at tørres, og trænge de til det, blive de desuden indsmurte med Spæk, en Vare, som man derfor altid maa føre med paa Konebaadsreiser. Efter at Grønlænderne vare færdige med Arbeidet ved Baaden, udsøgte vi en passende Teltplads; man vælger dertil helst et Sted, der høiner sig lidt og derfor er tørt og ogsaa holder sig længst tørt under indtrædende Regnveir. Mine Reiser i de nordligere Fjorde havde bragt mig mange gavnlige, men just ikke behagelige Erfaringer i den Retning og gjort mig meget kræsen i Valget af Teltplads. Jeg medbragte altid to Telte, et til mig selv, stort og rummeligt, saa at jeg om Dagen kunde sidde og arbeide i det, samt et til min Besætning, som bestod af 6 Roersker, en Styrer og en Kajakmand. Denne er en temmelig vigtig Person paa Reiser i Grønland; man bruger ham dels til at besørge Ærinder, men mest har man ham dog med, for at han kan hente Hjælp, hvis der skulde tilstøde et Uheld paa Reisen, f. Ex. Havari ved Konebaaden, hvilket ellers, da man som oftest er langt fjernet fra beboede Steder, kunde have temmelig ubehagelige Følger.

Efter at Teltene vare reiste, og Kasserne med mit Gods og mine Indsamlinger vare bragte ind i mit, uddelte jeg Proviant til Grønlænderne, nemlig Brød, Ærter, Gryn og Kaffe samt Tobak. Provianten maa man altid have under sin egen Varetægt og kun give Grønlænderne for een Dag ad Gangen, thi giver man dem for flere Dage, spise de det alt sammen strax, og man maa da atter forsyne dem. Da alt var bragt i Orden, og jeg havde indtaget et Maaltid af de medbragte henkogte Fødevarer, gik jeg ud for at bese den nærmeste Omegn og udvælge de bedste Lokalteter. I dette Øiemed pleiede jeg altid at bestige en eller

anden nærliggende Høide for derfra at faae et Overblik over Terrænet.

Neriak hører, som ovenfor sagt, til Syd-Grønlands kortere Fjorde; den er paa begge Sider begrænset af en Fjeldrække, som jeg uden at have foretaget Maalinger vil anslaa til omkring 2000 Fods Høide. Under Seiladsen gennem Fjorden bemærker man her som i næsten alle de grønlandske Fjorde, jeg har seet, at Forlandet de fleste Steder er temmelig smalt, undertiden gaa Klipperne saa steilt ned, at Landing er umulig, men inde ved Bunden af Fjordene er Forlandet i Reglen betydeligt bredere og stiger paa en længere Strækning temmelig jævnt, inden man kommer til de steilere Fjelde, idet Fjorddalen som oftest fortsætter sig et Stykke ind i Landet. I Bunden af Neriak udmunder en temmelig bred, fra en stor Indsø kommende Elv, hvilket jeg fra Høiden, hvor jeg stod, kunde se i det Fjærne; ved Hjælp af min Kikkert viste Elvbredderne sig ogsaa meget frodige og kratbevoxede. Efter saaledes at have orienteret mig gik jeg tilbage til Teltet, da jeg havde en Del Indsamlinger, som skulde præpareres. Veiret var, som alt bemærket, temmelig køligt med Blæst, men inde i Teltet var der ganske lunt, og Thermometret viste her 12° C. For at danne et Arbejdsbord satte jeg to Kasser ovenpaa hinanden, og jeg havde medbragt en meget praktisk Stol af Baandjern, der kunde slaas sammen, saa at den ikke blev større end et Lommetørklæde og altsaa med Lethed kunde opbevares i en af Kasserne. Man kunde maaske være tilbøjelig til at anse det for en unødvendig Luxus at føre en Stol med sig, men for en Entomolog, der ofte skal tilbringe længere Tid i Teltet, siddende stille, sysselsat med Præparation, troer jeg, at det kan betegnes som en Nødvendighed, thi sikkert er det, at jo bekvemmere man sidder, des bedre bliver Præparationen udført, en Sag, der ved den senere Bestemmelse af Materialet er af uvurderlig Betydning.

Da jeg den næste Morgen Kl. 6 efter Ordre blev vækket af min Baadstyrer, skinnede Solen paa Teltet, og Myggene, der

den foregaaende Dag havde siddet matte og halvdøde paa Telt-siderne, begyndte nu at genere. Efter at have faaet en Hjærte-styrkning pakkede jeg min Samletaske med de nødvendige Re-kvisitter, tog min Ketserstok og gik ud for at arbeide. Veiret var blevet udmærket, Himlen var klar og Temperaturen allerede temmelig høj, da Solen, der jo her staaer tidlig op, alt havde virket længe. Det blev en af de varmeste og smukkeste Dage, jeg havde i Syd-Grønland, ved Middagstid viste Thermometret omtrent 20° C. i Skyggen.

De sydgrønlandske Fjorde ligne i Hovedtrækkene alle hver-andre med Hensyn til den Maade, hvorpaa Vegetationen er fordelt; naar jeg derfor her beskriver dette for Neriak's Vedkommende, vil man have et Billede, der i det Hele og Store passer paa de fleste andre Fjorde. Nærmest ved Stranden strækker sig et bredt af Græsser og Halvgræsser dækket Bælte; det er ofte ganske yppigt og dannes hovedsagelig af *Poa*-, *Glyceria*- og *Carex*-Arter¹⁾; spredte mellem disse forekomme nogle andre Planter temmig konstant, saaledes *Sedum Rhodiola*, *Potentilla anserina*, *Stellaria humifusa*, *Plantago borealis* og *Euphrasia officinalis*, enkelte Buske af Pilen, *Salix glauca*, sees, men dens rette Plads er dog ikke her.

Dette Parti, som altsaa strakte sig i Teltets umiddelbare Nærhed, gav jeg mig først i Færd med at afsamle. Det Udbytte, jeg fik her ved Ketsning, frembød kun meget ringe Afvexling; en lille Cicade, *Cicada lividella* (Tav. VI, Fig. 8), forekom i stor Mængde sammen med Larven til den paa de forskjellige Græsser; nogle enkelte Hvepse kom ligeledes i Ketseren, saaledes en *Pteromalus*-Art, en *Pimpla* og et Par *Campoplex*-Arter, men den Orden, der her som allevegne var rigeligst repræsenteret, var Fluerne. Dette er ogsaa den Orden, der tæller det største Arts-antal i Grønland, og paa alle Lokalteter er den derfor dominerende,

¹⁾ Min Rejsesfælle, Cand. N. Hartz, har velvillig meddelt mig et Skema over de vigtigere Planters Forekomst, hvilket her er benyttet.

ikke blot i Antal af Arter, men ogsaa med Hensyn til Individier. To Arter af denne Orden ere vel kjendte for Enhver, der har opholdt sig eller reist i Grønland, nemlig Stikmyggen og Kvægmyggen.

Den grønlandske Stikmyg, *Culex nigripes* (Tav. VII, Fig. 14), er en Art, der er lidt større end den hos os saa almindelige *C. pipiens*, men den er iøvrigt meget variabel i Størrelse; dens Larver og Pupper kunne hele Sommeren igjennem tages i Mængde i ethvert Vandhul, og Myggen selv optræder fra Midten af Juni til ind i August og er i denne Tid paa varme og stille Dage til stor Plage. Den optræder i enorme Mængder og opfylder Luften allevegne; staaer man et Øieblik stille, er man strax aldeles omsværmet af den, dens Stik er temmelig smerteligt, og Dagen efter svulmer det, og man plages da af en stadig ulidelig Kløe. Rejsende i Grønland og andre arktiske Egne have jo ogsaa ofte nok givet farvede Skildringer af Myggeplagen. James C. Ross fortæller saaledes i Tillæget til sin anden Reise, at Myggene viste sig om Bord paa Skibet i saadan Mængde, at de forhindrede Folkene i at udføre det nødvendige Arbeide; naar han tilføier, at den viste sig i formelige Skyer, «in perfect clouds», saa er dette et Bevis for, i hvilken uhyre Mængde den er optraadt, saa at den har været samlet i tætte Masser, thi man maa ikke ved hans Udtryk forstaa, at den viser sig i egentlige Sværme. Hunnen, som Talen her er om, optræder som bekjendt aldrig i tætte, sluttede Sværme saaledes som Hannen, men paa en vis Maade kan den jo nok siges at sværme, idet den nemlig fylder Luften, hvor man vender sig hen. Sværme af Hanmyg, saaledes som vi saa ofte se dem her hjemme, har jeg i Grønland kun iagttaget een Gang, netop paa den her omtalte Dag, hvilket jeg senere skal komme til. Den første Gang jeg blev udsat for Myggens Angreb, var i Begyndelsen af Juli i den lidt Syd for Frederikshaab liggende Fjord, Kuan-Fjorden, hvor jeg blev saaledes tilredt paa Hænderne, at disse den næste Dag vare saa opsvulmede, at jeg var ude af Stand til at arbejde; men efter

at dette var gaaet over, mærkede jeg ved senere Angreb aldrig saa stærk Virkning. For at værne mig mod Myggene havde jeg medbragt Myggeslør, men disse vare mig ved Samlearbeidet til saa stor Gene, at jeg i Reglen foretrak ikke at bruge dem. Derimod brugte jeg at bestryge Ansigt og Hænder med Begolie eller Karbololie, hvilket hjælper ganske godt, men har den Ulempe, at det skal fornyes hvert Kvarter, hvis det skal være virksomt. Et godt Middel, som jeg ogsaa betjente mig meget af, er Tobaksrygning, og det har jo tillige den Fordel at forene det Nyttige med det Behagelige. Naar jeg var blevet stærkt stukket paa Hænderne, pleiede jeg at vaske disse med Salmiakspiritus, hvilket tog den værste Kløe bort. Grønlænderne toge Myggenes Stik med stor Ro, og naar de bleve for nærgaaende, klaskede de sig i Ansigtet med Hænderne, saa at de i Reglen vare oversmurt med Blod og knuste Myg.

Den anden plagende Myg er Kvægmyggen, *Simulia vittata* (Tav. VII, Fig. 15). Denne stikker dog meget sjældent og er kun til Besvær ved den store Mængde, hvori den optræder, ved dens stadige Svirren omkring En, og ved at den fylder Mund, Næse og Øren. Paa Grund af, at den saaledes flyver lige paa, have de Danske i Landet givet den Navnet den dumme Myg eller den blinde Myg. Grønlænderne, i alt Fald i Nord-Grønland, kalde den «amaulik», det er «den der bærer Barnepels» (af amaut, en Barnepels), hvilket Navn den har faaet paa Grund af Forryggens Baandtegning. Foruden disse to Arter er der endnu en Myg, der kan være til megen Besvær ved sit smertelige Stik, men som heldigvis optræder langt mere sporadisk, det er den lille grønlandske *Ceratopogon*, *C. sordidellus* (Tav. VII, Fig. 16), en smuk Art med plettede Vinger. At den dog ogsaa har gjort sig bemærket, viser Otto Fabricius's Beretning, at den kan være ligesaa besværlig som den grønlandske *Simulia*.

Culex og *Simulia* optraadte naturligvis paa den her omtalte stille, solvarme Dag i store Mængder og generede og plagede i høi Grad; men ogsaa en Del andre Fluer tog jeg ved at af-

stryge Græsset med Net. Slægten *Anthomyia* er ganske rigelig repræsenteret i Grønland, og ikke faa Arter af den kom i Nettet; endvidere et Par *Leria*- og et Par *Scatophaga*-Arter, helt nede paa Stranden toges *Scatophaga litorea*, medens *Fucellia fucorum* sværmede i Mængde over den opskyllede Tang, i hvilken dens Larve fandtes i stort Antal. Af Syrphider toges flere Arter, saaledes *Helophilus borealis* og *arcticus* (Tav. VII, Fig. 17), *Syrphus hyperboreus* og *topiarius* samt *Melithreptus strigatus*, endvidere toges *Dolichopus groenlandicus* samt en anden for Faunaen ny *Dolichopus*-Art og en ligeledes ny *Rhamphomyia*-Art, hvorimod den tidligere fra Grønland hjembragte *Rhamphomyia nigrita* ikke saaes. Af Fluere, der ligeledes sværmede i Teltets Nærhed og nede paa Strandbredden og navnlig flokkedes om Resterne af min Besætnings Maaltider, skal jeg nævne de tre meget almindelige Arter: *Calliphora erythrocephala* og *groenlandica* samt *Sarcophaga mortuorum*. Iøvrigt tog jeg ogsaa her et Exemplar af *Echinomyia aenea*, der synes at være meget sjelden.

Paa dette Parti laa en Del Sten spredte, og under disse toges en lille Rovbille, *Micralymma brevilingue* (Tav. V, Fig. 6), i stort Antal sammen med Larven til den. Jeg tog den flere Gange under Sten helt nede ved Stranden sammen med Tanglopper, *Gammarus locusta*, og ligesom dens Slægtning, *Micralymma marinum*, der lever ved Sverigs og Norges Kyster, udmærker den sig ved, at den lader sig sætte under Vand i Flodtiden. Ellers var her ikke meget Liv under Stenene, naar undtages, at der forekom en Del Mider samt flere Arter Podurer. Da de grønlandske Podurer kun ere meget lidt kjendte, samlede jeg af disse stedse alt, hvad jeg kunde overkomme, en Iudsamling, der forresten tager megen Tid, da man nøjsommelig maa ligge og samle dem op med en Pensel; men Arbeidet turde dog være ganske lønnende, da det sikkert vil vise sig, at Artsantallet af grønlandske Podurer ikke er ringe.

Jeg forlod nu dette Sted og gik længere op i Landet, der jævnt og langsomt skraaner opad. Græs væxten taber sig her

hurtig, og Vegetationen faaer nærmest Karakter af Lynghede, idet den Plante, der hovedsagelig danner Dækket, er *Empetrum nigrum*. Det nøgne Fjeld stikker ofte her mange Steder frem, og i Reglen ligge større og mindre Sten i Mængde spredt rundt omkring. Der findes dog endnu her en Mængde Urter, blandt hvilke jeg skal nævne *Rumex Acetosella*, *Cerastium alpinum*, *Campanula rotundifolia* samt *Potentilla*- og *Stellaria*-Arter. Pilen danner her alenhøie, men endnu spredte Buske. Gaaer man længere frem, træffer man paa et tæt ofte næsten uigjennembrængeligt Pilekrat, 2—3 Alen høit, og paa særligt begunstigede Steder kan det blive endnu høiere. Det er ofte stærkt iblandet med Birk, *Betula glandulosa*, og der sees ogsaa Røn, *Sorbus americana*, og El, *Alnus ovata*. Langs Udkanten af dette Krat og paa mere aabne Steder i det voxe en Mængde Blomsterplanter, af hvilke jeg dog kun skal gjøre opmærksom paa nogle, som *Taraxacum officinale*, *Chamaenerium angustifolium* og *latifolium*, hvilken sidste særlig pryder Landskabet med sine store, røde Blomster, endvidere *Viola*-, *Campanula*-, *Pyrola*-, *Gentiana*-, *Saxifraga*- og *Stellaria*-Arter o. m. fl. I fugtige Kløfter eller langs Elvbredder har Vegetationen en noget anden Karakter, f. Ex. langs den tidligere omtalte Elv, som udmunder i Bunden af Neriak. Denne Elv kommer fra en temmelig stor Sø, der ligger længere oppe i Landet; paa sine Steder styrter den skummende ned, paa andre Steder, og navnlig jo nærmere man kommer Mundingen, flyder den roligere, den er temmelig bred med sandede og stenede Brinker, og langs disse er Vegetationen særlig frodig. Her voxer først og fremmest Kuanen, *Archangelica officinalis*, i kraftige, ofte mandshøie Exemplarer, og de to *Alchemilla*-Arter, *vulgaris* og *alpina*, staa her mange Steder i tæt Flor, let kjendelige paa Afstand ved deres lysegrønne Farve.

Det her omtalte Parti var ikke blot med Hensyn til Vegetationen, men ogsaa hvad Faunaen angaaer, det allerrigeste. I Lyngen løb de store grønlandske *Lycosa*'er i Mængde og jagede, Hunnerne med deres blaagraa Æggespind fæstet til Bagkroppen.

Under Sten var her *Patrobis septentrionis* og *Bembidium Grapei* almindelige, noget sparsommere forekom *Bradycellus cognatus*. *Patrobis septentrionis* (Tav. V, Fig. 2) benævnes af Grønlænderne «Siutisiortok», hvilket betyder «den, der skader Ørene», og de nære stor Frygt for den, idet de sige, at den gaaer ind i Ørene og derfra borer sig videre ind i Hovedet, men den kan drives ud med Sæltran. Som man seer, nære Grønlænderne samme overtroiske Frygt for den, som Almuen hos os nærer for Ørentvisten. Efter Grønlændernes Sigende, hvad ogsaa Otto Fabricius omtaler, skal den om Vinteren gaa ind i de grønlandske Huse og jo især derved blive farlig. Iøvrigt er det i Nord-Grønland, hvor denne Bille ikke forekommer, tildels andre Dyr, som belægges med dette Navn, og viser man en Grønlænder en af de mindre Løbebiller, siger han naturligvis, at det er en Unge af «Siutisiortok»en. Grønlænderne ere jo bekendte for at have et skarpt Blik for den Slags Ting, men Insekterne ere dog for smaa og gribe for lidet ind i deres Liv, saa at man ikke kan undres over, at de ikke have nøiere Kjendskab til dem; de fleste grønlandske Insektnavne ere derfor ogsaa Fællesnavne for Dyr, som ligne hinanden i Grønlændernes Øjne (saaledes Ipernak Fællesnavn for alle Myg, Niviuvak for alle Fluere (ogsaa Anariak), Pakaluak for alle Sommerfugle, Ausiak for alle Edderkopper og edderkoplignende Dyr o. s. v.). Det grønlandske Navn «Siutisiortok» kan iøvrigt let give Anledning til Misforstaaelse, idet de Danske i Grønland paa Grundlag af dets Betydning sige, at Ørentvisten er almindelig deroppe, og Samuel Kleinschmidt oversætter det i sin Ordbog ligefrem ved Ørentvist; man maa derfor lægge Mærke til, at ingen *Forficula*-Art er funden i Grønland, og Sandsynligheden taler jo heller ikke for, at en saadan skulde forekomme der.

Foruden de omtalte tre Løbebiller fandtes *Micralymma brevilingue* i Mængde under Stenene, og endvidere tog jeg et Par smaa for Faunaen nye *Homalota*-Arter dog kun i ringe Antal, samt sjelden og enkeltvis *Quedius boops*, derimod eftersøgte jeg

forgjæves *Quedius fulgidus*. Denne Art havde jeg taget i Mængde i de grønlandske Hytter, men den synes næsten ikke at forekomme i det Frie. Jeg har kun een Gang taget den udenfor Hus nede ved Igaliko under de gamle Ruinstene, hvad jeg senere vil komme til at omtale. Af andre Biller tog jeg her nogle Exemplarer af den sjeldne *Simplocaria metallica*. Ogsaa de to *Otiorhynchus*-Arter, *maurus* og *arcticus*, forekom her og ligeledes *Byrrhus fasciatus*, men disse tre Arter optræde dog kun meget enkeltvis i dette Bælte. Ligeledes vare Tægerne repræsenterede her, *Heterogaster groenlandicus* (Tav. 6, Fig. 7) løb om i Mængde i Lyngen, baade som Larve og i fuldt udviklet Tilstand; nogle Exemplarer af en lille *Capsus* toges, og paa Undersiden af Sten og paa Planterødder sad den eiendommelige med regelmæssige, snehvide Voxskjæl bedækkede Skjoldlus, *Dorthesia Chiton* (Tav. VI, Fig. 9), i Mængde.

Det her omtalte Liv optræder i det Bælte, der kommer før det egentlige Pilekrat, og tildels paa aabne Steder i dette; i Bunden i selve det tætte Krat er der derimod dødt. Krattet er for tæt, Solen formaaer ikke at opvarme Bunden, og denne, der er dækket af raadnende Pileblade, er derfor vaad og temmelig kold. Sigtning giver derfor her næsten intet Udbytte, ligesom Sigten i det Hele taget ikke er til stor Gavn i Grønland. Dog bør man ikke undlade altid at have den med; thi paa enkelte Steder som i solbeskinnede Kløfter og hist og her paa Strandbredder kan der træffes Sigtegods. Jeg har ganske vist aldrig i dette taget noget særligt, som ikke ogsaa kunde tages paa andre Steder, men det bør dog altid efterses. Det eneste, jeg fik ved Sigtning i Pilekrattet, var nogle faa Mider og Podurer.

Ketsning gav derimod en Del Udbytte, skjønt ikke af Biller, den eneste Bille, jeg tog paa denne Maade, var den smukke grønlandske Coccinel, *Coccinella transversoguttata* (Tav. V, Fig. 5), sammen med dens Larve. Lyngen (*Empetrum*) er for lav til at afkætte, idetmindste gav Ketsning af den aldrig noget Udbytte, derimod tog jeg paa Urterne og i Krattet nogle Stykker af den

før omtalte *Capsus*, endvidere to *Psylla*-Arter, en mindre og en større, der begge vare ny for Faunaen; den større toges især paa Ellen, og begge Arterne optraadte i stort Antal.

Dette Bælte var ligeledes den Lokalitet, paa hvilken Hvepsene optraadte i størst Mængde. Omkring Pileraklerne og paa Blomsterne af Løvetand saaes ofte den almindelige arktiske Humle *Bombus balteatus* (Tav. VII, Fig. 13), sværmende; denne er temmelig almindelig, medens den anden i Grønland forekommende Humle, *Bombus hyperboreus*, synes at være meget sjelden, ligeledes er sikkert den grønlandske Bladhveps, *Nematius ventralis*, yderst sjelden. Jeg har kun een Gang ved Godthaab taget et Exemplar af den. De øvrige grønlandske Hvepse, der forøvrigt ere lidet kjendte, ere alle Snylttere, og af dem toges her med Ketseren Arter af Slægterne *Ichneumon*, *Pimpla*, *Bassus*, *Banchus*, *Campoplex*, *Phygadeuon*, *Plectiscus*, *Orthocentrus*, *Atractodes*, *Microgaster* og *Pteromalus* samt et enkelt Exemplar af en *Aphidius* og en *Belytta*. Mange af disse Arter vare nye for Faunaen. Dette var saaledes et ganske godt Udbytte, men desværre oplyses jo kun lidet om disse Dyrs interessante biologiske Forhold ved at tage dem paa denne Maade, og paa mine Reiser i Grønland har jeg ikke været i Stand til at klække dem. Endelig skal jeg nævne, at jeg med Ketseren ogsaa tog en Del forskjellige i Pilekrattet spindende Edderkopper.

Foruden de tidligere omtalte Planter stod her paa fugtige Steder en Del Hatsvampe, og med Fluenet tog jeg paa saadanne Steder forskellige Svampemyg tildels i stort Antal og flere for Faunaen nye Arter, navnlig vare Slægterne *Boletina* og *Sciara* rigt repræsenterede. Ogsaa en Mængde andre Fluer af de tidligere omtalte Slægter toges foruden flere særligt her optrædende, saaledes to *Phytomyza*-Arter, af hvilke den ene er ny for Faunaen, og en *Agromyza*, ligeledes ny. Paa saadanne fugtige Steder og omkring Smaapytter sværmede ogsaa mange andre Myggearter; navnlig tæller Slægten *Chironomus* et stort Antal grønlandske Arter ligefra den store *Chironomus polaris*, der dog

synes særlig at høre hjemme i Nord-Grønland, og ned til meget smaa Arter; ogsaa af denne Slægt tog jeg nogle nye Arter. Det er ofte et vanskeligt Arbeide at indsamle disse Dyr, da mange af dem ere saa smaa og fine, at de ikke taale at fanges i Net sammen med større Fluer, man maa da med Glas tage dem enkeltvis omkring paa Planternes Blade, og navnlig paa Kuan og *Alchemilla* tog jeg paa denne Maade mange smaa Arter. Man faaer jo ved denne Fangstmethode ikke saa stort et Materiale, men det er sikkert dog at foretrække saaledes at skaffe et mindre, men velbevaret Materiale tilveie. Af Tipulider gjorde jeg ogsaa her en rig Fangst; foruden den almindelige store *Tipula arctica*, der iøvrigt kun saaes ganske enkeltvis, tog jeg fem mindre Arter, nemlig *Erioptera fascipennis*, *Trichocera maculipennis* og tre for Faunaen nye Arter.

Medens jeg afsøgte det her omtalte Terræn, var jeg naaet hen til Elven, paa hvis sandede Brinker jeg gjorde en god Fangst, idet jeg under de mange Sten, som laa her, tog et lille Antal af *Nebria Gyllenhalii* (Tav. V, Fig. 1). Denne Art er sjelden i Grønland eller maaske rettere meget lokal, hvilket sikkert hidrører fra, at den er knyttet til slige sandede Lokalteter som den her omtalte, og disse Lokalteter ere ikke hyppige i Grønland; thi foruden her har jeg kun taget den eet Sted til ved Kagsiarsuk i Igaliko-Fjorden paa en ganske lignende Lokaltet. I Grønland synes den saaledes kun at forekomme meget sparsomt og vistnok altid kun temmelig nær Stranden, men aldrig tilfjelds. Den er vidt udbredt i alle arktiske Lande, og forekommer atter i Alperne og Karpatherne, men der kun i over 3000 Fods Højde. Det samme Forhold træffes for flere af de grønlandske Insekter, f. Ex. *Otiorhynchus arcticus*, der gjenfindes nede i Pyrenæerne, og man faaer saaledes atter her Bekræftelse paa, at mange arktiske Insekter, der i de arktiske Lande findes ved Havets Niveau, atter træffes længere Syd paa som alpine Arter.

Jeg fortsatte nu Vandringen op langs Elven; fra Krattet

opjoges nogle Phryganeer og en Del Exemplarer af den lille grønlandske *Hemerobius*, *H. obscurus*; ogsaa en Del Smaasommerfugle fandtes, navnlig siddende paa Kuanerne. Jeg gjorde endelig her et ganske interessant Fund, idet jeg nemlig tog Hannen til *Simulia vittata*; ligesaa almindelig som Hunnen er, ligesaa vanskelig er Hannen at faae fat paa, og saavidt mig bekjendt var den tidligere kun hjembragt i et Par defekte Exemplarer. Den sad her i Mængde paa Kuanens store Blomsterstande, og jeg samlede med Lethed et stort Materiale af det nydelige Dyr, der er dyb fløjelssort med to sølvhvide Skulderpletter og afviger altsaa i Tegning og Farve betydeligt fra Hunnen. Jeg skal her indskyde den Bemærkning, at jeg ved senere at præparere mine Indsamlinger opdagede, at jeg havde et Par enkelte Hunner af en anden *Simulia*-Art, vistnok *reptans*, der er ny for Faunaen; jeg har senere taget den i Mængde i Nord-Grønland.

Medens jeg langsomt gik videre op langs Elven, stødte jeg paa mine Grønlændere, der vare i Færd med at stange Lax, der syntes at vrimle i Elven, thi henved et halvt hundrede Stykker laa i Dyngge paa Bredden. Jeg gik nu tilbage til Teltet for at spise til Middag, og lod dem til dette Øiemed koge et Par, der saaledes frisk kogte er ualmindelig velsmagende. Den øvrige Tid, jeg opholdt mig i Neriak, levede jeg næsten udelukkende af Lax.

Efter at have spist til Middag og hvilet mig samt ordnet det om Formiddagen indsamlede Materiale, gik jeg om Eftermiddagen lidt tilfjelds. Saa snart man er kommen blot et Par hundrede Fod op, er Vegetationen næsten udelukkende Lynghede, bestaaende, som før omtalt, af *Empetrum* med nogle andre lyngagtige Planter og nogle faa andre Urter, især Saxifrager. Hist og her findes Krat af Bøllen, *Vaccinium uliginosum*. Under Sten findes her *Otiorhynchus arcticus* (Tav. V, Fig. 4) i stor Mængde og *maurus* meget sparsommere, ligeledes *Byrrhus fasciatus* dels under Sten dels krybende i Mosset; ogsaa *Bembidium Grapei*

træffes her under Stenene. Sværmende hen over Lyngen saaes ofte *Cidaria brumata*, og jeg tog ogsaa et Par Stykker af *Argynnis chariclea* (Tav. VI, Fig. 11). Mærkelig nok synes denne Sommerfugl at være temmelig sjelden i Syd-Grønland, hvilket ogsaa Fabricius beretter om den. Den anden grønlandske Dagsommerfugl, *Colias Hecla* (Tav. VI, Fig. 10), har jeg aldrig seet i Syd-Grønland, hvormed det ogsaa stemmer godt, at Fabricius slet ikke kjendte den. Begge Arter ere i Nord-Grønland yderlig almindelige.

Paa denne Vandring naaede jeg omsider hen til den foran omtalte Sø, der er temmelig stor med stenede Bredder og uden noget Insektliv. Landet i dens Nærhed er goldt, men iøvrigt var det et af de smukkeste Landskaber, jeg har seet i Grønland. Kun paa den Side, hvor jeg stod, var den begrænset af fladt Land, paa de øvrige tre Sider var den omgivet af temmelig høie og steile Fjelde. Ved den ene Ende styrtede et Vandfald skummende ned i den, og tilhøre for mig brusede Elven ned mod Fjorden; Søen laa speilblank i den stille Aften; kun et Par Ænder svømmede paa den, og den eneste Lyd, der hørt, var Elvens monotone Brusen.

Da jeg herfra gik tilbage til Teltet, var det, at jeg iagttog den tidligere omtalte Sværm af Hanmyg; det var en meget høi og tæt Sværm, der tog sig ganske smukt ud og holdt sig uforandret temmelig længe. Ogsaa *Ceratopogon sordidellus* sværmede, men i ringe Mængde og uden at være synderlig generende; jeg fangede en Del af den og fik iblandt disse et Par Stykker af en mindre, for Faunaen ny *Ceratopogon*-Art.

Aftentimerne benyttede jeg til Indsamling af Natsværmere. Jeg prøvede flere Gange Sukkerlokning, som jeg dels smurte paa Stene dels paa Brædder, som stillede op mod Teltet, men det forblev altid uden Resultat. Grunden hertil skal jeg ikke kunne angive; jeg veed ikke, om det mulig staaer i Forbindelse med de lyse Nætter. Derimod fangede jeg en Del med Net, navnlig Arter af Slægterne *Hadena*, *Anarta* og *Agrotis*, end-

videre eet Exemplar af den sjeldne *Plusia diasema* og eet af *Plusia u-aureum*. Naar jeg om Aftenen tændte Lys i Teltet, saa at dette udenfra dannede en oplyst Flade, kom der i Almindelighed en Del Natsværmere sværmende om det og satte sig paa det, paa denne Maade tog jeg de fleste; ogsaa ved at gaa ud med Lygte tog jeg en Del.

Den følgende Dag var en fuldstændig Modsætning til den her beskrevne. Jeg vækkedes om Morgenen ved at Regnen slog paa Teltsiderne, og stærke Vindstød rystede Teltet. Da det med dette Veir ikke godt var muligt at samle, fik jeg god Tid til at præparere det indsamlede Materiale. Om Eftermiddagen voxede Stormen imidlertid stærkt, og Vandet slog igjennem Teltet og dryppede ned fra Siderne, tilmed rystedes Teltet voldsomt af de stærke Vindstød, og een Gang blæste det endog op ved den ene Side, men Grønlænderne vare strax ved Haanden og bragte det i Orden, hvorpaa det blev belastet med større Sten. For at imødegaa alle Eventualiteter maatte jeg dog pakke Alt ned i Kasserne og kunde saaledes intet bestille. Slige Dage hørte jo til de mindre morsomme. Vindstødene vare saa voldsomme, at Vandet i Fjorden kunde reises op i Hvirvler af Vandstøv. Om Natten vedblev Stormen at rase, og jeg frygtede mange Gange for, at Teltet skulde blæse bort over Hovedet paa mig. Den følgende Dag var Stormen ganske vist mindre stærk, men Regnen vedblev, og jeg havde forøvrigt stadig uroligt Veir i de Dage, jeg endnu opholdt mig i Neriak.

Den anden August afgik jeg om Morgenen Kl. 7, maatte overnatte et Sted paa Veien og naaede om Eftermiddagen den tredie August ind i **Sermiliarsuk-Fjorden**.

Denne Fjord ligger et Par Mil sydligere end Neriak, omtrent paa 61° 25' N. Br. og er c. 7 Mil lang. Det er en Isfjord, det vil sige, at Indlandsisen udmunder i den med en Bræ, og den er derfor i Reglen opfyldt med større eller mindre Isstykker og Isfjelde. Seiladsen op igjennem den maatte derfor ske med en vis Forsigtighed, thi den skrøbelige Skindbaad taaler

ikke godt at tørne mod Isstykkerne, især da disse oftest have skarpe Kanter. For at undgaa Sammenstød var der stadig En placeret i Forstavnen, væbnet med en Baadshage, for at støde de mest nærgaaende Isstykker bort, medens Kajakmanden hele Tiden var i Forveien for at speide efter den bedste Vei gennem Isen. Veiret var varmt, og det var klart Solskin, Turen var derfor meget smuk, og de mange Isstykker, der spillede i alle Farver fra det reneste hvidt til dybt blaat, frembøde et nydeligt Syn. Det er iøvrigt en ganske eiendommelig Følelse at sidde og puste af Varme i den brændende Sol, medens man er omgivet af Is paa alle Kanter. En Gang imellem kalvede et Isfjeld med et vældigt Brag, og Roerskerne fik da travlt med at trække paa Aarerne for hurtigst muligt at komme bort fra det farlige Naboskab. I Sermiliarsuk-Fjorden findes et Par Fuglefjelde, og paa Seiladsen der forbi skød jeg en Del Fugle, blandt andre: *Larus tridactylus* og *glaucus*, *Uria grylle* og flere, hvilke jeg i Konebaaden undersøgte for Mallophagers og Fuglemiders Vedkommende. Jeg benyttede overhovedet enhver Leilighed til at samle disse, der ere lidet kjendte, og deres Artsantal i Grønland er sikkert stort, da Grønland jo har en rig Fauna af Søfugle.

I en Isfjord som denne er der ikke Tale om at komme helt ind til Bunden, idet Isen bliver tættere pakket jo længere man kommer ind, men henad Aften naaede vi til en passende Holdeplads og fik slaaet Telt. I Løbet af Natten vækkedes jeg mange Gange ved Bulderet fra kalvende Isfjelde, og kort efter hørte man saa Søen slaa høit op paa Stranden.

Den følgende Dag gjorde jeg en Excursion til et Par smaa Indsøer oppe i Landet. Vegetationen i dem var som altid i Grønland meget sparsom, *Hippuris*, *Isoëtes*, *Myriophyllum* og *Potamogeton*-Arter voxede deri tilligemed enkelte andre Planter, og ved Bredden stod *Eriophorum*, *Carex* og *Calamagrostis*-Arter. Heller ikke Insektlivet i de grønlandske Søer er rigt. Paa Overfladen og ved Bredden tog jeg af Fluer to *Scatella*-Arter, hvoraf den ene er ny for Faunaen. Med Vandketseren tog jeg *Colym-*

betes dolabratus og *Hydroporus atriceps* begge i stort Antal. Begge disse Vandkalve ere almindelige overalt i Grønland. *Colymbetes dolabratus* (Tav. V, Fig. 3) benævne Grønlænderne «Mingok», og de nære stor Frygt for den. De fortælle nemlig, at den kan synkes og komme ned i Maven med Drikkevandet og er da meget farlig ved, at den bider Indvoldene itu, og de have mange Fortællinger om Folk, som ere døde af dens Bid; for at befri sig for den drikke de Tran. Lignende Fortællinger skulle iøvrigt existere mange Steder i Europa om de større Vandkalvearter, kun henføres deres Skadelighed blot til Heste og Kvæg. Grønlænderne fortalte iøvrigt, at de kunde befri de Søer, hvoraf de tage Drikkevand, for «Mingok»en ved at fange Tanglopper og sætte dem deri. Der opstaar da en Krig, hvori de dræbe hinanden, saa at Vandet renses. Fabricius beretter det samme om den og siger, at der bestaaer en «mira anthipathia» mellem den og Tangioppen. Grønlænderne kjende saaledes ganske godt denne Vandkalv, men det samme, som jeg tidligere har bemærket, gjælder ogsaa her, at, naar man viser dem den lille *Hydroporus*, sige de, at det er «Mingok»ens Unger. Larven til *Colymbetes*, som allevegne er almindelig sammen med Billen, benævne Grønlænderne «Pamiortok», og de sætte den selvfølgelig slet ikke i Forbindelse med Vandkalven. Naar jeg derfor viste dem den og sagde, at det var en «Mingordussak» d. v. s. «den, der bliver til en Mingok», saa saae de yderst tvivlende paa mig og mente sandsynligvis, at jeg havde en Skrue løs.

Foruden disse to Vandkalve tog jeg endvidere her *Gyrinus marinus*, der forekom i temmelig store Flokke; denne Art er vel ikke sjelden i Grønland, men den synes at være meget lokal, da det er det eneste Sted i Grønland, hvor jeg har iagttaget den, men den er tidligere hjembragt fra andre Steder. Foruden Imago tog jeg tillige Larven, et Fund, der ikke er uden Interesse. Derimod synes der ikke i Grønland at forekomme nogen *Hydrophil*, i det mindste er en saadan aldrig tagen, og naar man erindrer den ringe Vegetation, der er i Søerne, er dette Forhold

jo ogsaa let forstaaeligt. Af andre Ting tog jeg her en Del *Phrygané*-Larver, der forekom i Mængde, samt en Del forskjellige Fluelarver og endelig en Del Smaakrebs, som *Branchipus paludosus*, nogle Ostracoder og Dafnier.

De øvrige Indsamlinger i denne Fjord skal jeg ikke opholde mig ved, da de ganske ligne de i det Foregaaende omtalte, men jeg skal derimod til Slutning omtale et Ophold ved **Igaliko**.

Den 30te August ankom jeg dertil fra det Sydost derfor liggende Kagsiarsuk. Landet her har en fra det tidligere omtalte temmelig afvigende Karakter, og det er det Sted i Grønland, hvor jeg har seet Sletteland i størst Udstrækning. Mellem Igaliko-Fjord og den Nord for denne liggende Tunugdliarfik findes et kun c. en halv Mil bredt Overbærersted; det omgivende høiere Land sænker sig her, saa at denne smalle Strækning er temmelig lav; ud mod Tunugdliarfik falder den mindre jævnt ned. Landet er til denne Side mange Steder sumpet, og her voxer en Del Krat, men til den modsatte Side ned mod Igaliko-Fjorden har det en anden Karakter, da det her udvider sig til en stor, flad Slette med Udseende fuldstændig som en dansk Græsmark. Paa denne Slette ligger Igaliko med de bekjendte store Nordbo-Ruiner. Hvad der bidrog meget til at give Landet et hjemligt Præg, var den Omstændighed, at et stort Antal Køer gik og græssede paa Sletten. Det var netop i Høhestens Tid, og jeg saae Høstakke af en ganske anselig Størrelse. Igalikoerne kom og solgte mig Mælk, Fløde, Kartofler og Roer af egen Avl. Jeg slog mit Telt op midt paa Sletten, og mine Indsamlinger her gave et godt Udbytte; Faunaen var især for Billers og Edderkoppers Vedkommende iøinefaldende rigere end i nogen af de nordligere Fjorde. Naar den grønlandske Insektfauna foreligger endelig bearbejdet, vil det ogsaa utvivlsomt vise sig, at den i det Hele og Store tiltager i Rigdom mod Syd, om der end vil være adskillige Arter, hvis Udbredningsforhold er et andet, som f. Ex. for *Cobias Hecla*'s Vedkommende. Paa Græssletten ketsede jeg en *Nabis*-Art, som jeg ikke tidligere havde seet, og paa for-

skjellige Urter forekom en *Thrips* i stor Mængde. Under de gamle Ruinsten fandtes forskjellige nye Biller, saaledes to *Homalota*-Arter, en *Homalium*-Art og en lille *Scymnus*. *Quedius fulgidus* tog jeg her for første Gang i det Frie sammen med dens Larve, og *Quedius boops* forekom under Stenene i meget stort Antal; desuden fandtes de fleste af de tidligere nævnte Biller her. Jeg undersøgte den her i Mængde liggende Kogjødning nøie, men uden noget Udbytte af Biller. Scarabæernes store Familie, af hvilken en Mængde Arter findes i Kogjødning her hjemme, har saaledes ikke en eneste Repræsentant i Grønland; derimod fandtes en Del Smaahvæpse under indtørret Kogjødning. I Nærheden af Stranden laa nogle Smaasøer med stærkt stenede Bredder, og under disse Sten tog jeg en Mængde Edderkopper, deriblandt flere Arter, som jeg ikke tidligere havde bemærket. Endvidere tog jeg af Fluor en ny, smuk *Hydrophorus*-Art, som almindelig løb om paa Overfladen af disse Smaasøer, og endelig tog jeg under Sten og i Bunden ved Græsrodderne et større Antal Podurer.

Den 1ste September afgik jeg fra Igaliko, og efter at have undersøgt flere Steder i Tunugdliarfik ankom jeg den 7de til **Julianehaab**. Efter at have ordnet og præpareret det rige Materiale, afreiste jeg den 15de September med Skruebarken «Hvidbjørnen» og ankom efter en heldig Reise paa kun 11 Dage til Kjøbenhavn den 27de September.

Naar jeg nu skal gaa over til at give en Beretning om mine Undersøgelser og Indsamlinger i Nord-Grønland i Sommeren 1890, saa skal jeg ikke her benytte den samme Plan som for Syd-Grønlands Vedkommende. Afseet fra en Del speciellere Forskjelligheder mellem de to Faunaer, have de i al Almindelighed et ensartet Præg, saa at en detailleret Skildring af Indsamlingerne i en nordgrønlandsk Fjord derfor i mangt og

meget vilde blive en Gjentakelse af det Foregaaende. Tilmødte Lokalforholdene i Nord-Grønland med sig, at Baadreiserne mellem de forskjellige Holdepladser ikke ere saa mange, og der er desuden knyttet en vis Interesse til dem, saa at jeg troer, det vil være heldigere her at give en sammenhængende Skildring af Reisen.

Jeg afreiste fra Kjøbenhavn den 26de April med kgl. grønlandsk Handels Barkskip «Thorvaldsen». Ligesom tidligere havde jeg af Kommissionen og af Museumsraadet modtaget de nødvendige Instruxer, og i den sidste vare Egnene omkring Diskobugten udpegede som de, der ønskedes undersøgte. Sammen med mig afreiste Dr. D. Bergendal fra Lund, der skulde samle og studere visse Havdyrformer, og Cand. N. Hartz, hvis Opgave var at indsamle Planter og Planteforsteninger. Reisen varede syv Uger, hvilket for et Skib som Thorvaldsen maa betragtes som en særlig lang Reise. Paa Overfarten udhængtes pelagisk Net, naar Farten tillod det, og en Mængde smaa Krebsdyr og Krebsdyr-Larver toges, saaledes flere Udviklingstrin af Euphausider (Lyskrebs), hvoraf Museet tidligere kun besad meget lidet. Ved den Maade, hvorpaa Indsamlingerne foretoges, bragtes der her et stort og velbevaret Materiale tilveie.

Den 15de Juni om Natten Kl. 1 ankom vi til Holstensborg. Det var strax iøinefaldende, at Landet iaar var meget mindre snedækt end det foregaaende Aar, da jeg var her paa samme Tid. Efter Hr. Kolonibestyrelser Brummerstedts Sigende havde Vinteren iaar ogsaa været meget mild, Foraaret var kommet tidligt og havde været usædvanlig varmt og smukt, et Forhold, der gjorde den lange Overreise dobbelt uheldig.

Her ved Holstensborg maatte vi opholde os noget, og jeg benyttede Tiden til Indsamlinger i Koloniens nærmere og fjernere Omegn. Det var fuldt Foraar og næsten alt var fremme, saa at Indsamlingerne gave et ganske godt Udbytte. Myggene vare allerede fremme og generende, og deres Larver og Pupper vrirmede i alle Vandhuller. Af Dipterer tog jeg

iøvrigt Arter af Slægterne *Anthomyia* og *Scatophaga* samt flere *Chironomus*-Arter. Af Hvepse tog jeg *Bombus balteatus*, men endnu kun Hunner. Af Biller fik jeg flere Arter under Sten, saaledes et Stykke af den i Grønland meget sjeldne *Hypera elongata*, en lille Række af *Byrrhus fasciatus* og *Micralymma brevilingue* og dens Larve i stort Tal. Et enkelt Exemplar af *Coccinella transversoguttata* toges krybende paa de solvarme Klipper. Under Sten tog jeg endvidere en Mængde Fluepupper, som senere klækkedes, men mærkelig nok fik jeg ingen Snyltehvepse af dem. Ved Undersøgelse af Grønlænderhytter tog jeg *Quedius fulgidus* og dens Larve, hvilke forekom i stor Mængde, navnlig i Husvæggene, samt *Homalium concinnum*, der ikke tidligere var hjembragt, og som maaske vil vise sig at falde sammen med en af de af Otto Fabricius omtalte smaa Staphyliner. Fra Grønlænderhytterne fik jeg endvidere som ny for Faunaen Sengetægen, *Acanthia lectularia*. Den er sandsynlig indført, men har nu i alt Fald levet i Landet i en Aarrække.

I Indsøer tog jeg de almindelige to Vandkalve: *Hydroporus atriceps* og *Colymbetes dolabratus*, den sidste er saa almindelig, at en lille Indsø tæt ved Kolonien efter den har faaet Navnet «Mingordunguak», d. v. s. den lille Vandkalvesø.

Af Edderkopper tog jeg et Par *Lycosa*-Arter, der i stor Mængde løb om i Lyngen, samt nogle mindre Arter. Af Mider fik jeg en *Trombidium* under Sten, og en enkelt Podur-Art toges i stor Mængde.

Den 22de Juni gjorde jeg en Excursion til Toppen af Præstefjeldet. Udbyttet var ikke stort, men har Interesse ved at kunne bruges til Bestemmelse af Dyrenes Høideudbredning. Præstefjeldet er 1770 Fod høit og paa den første Halvdel af Veien samlede jeg en Del Fluer og Myg, i ca. 1000 Fods Høide tog jeg under Sten Anthomyiapupper, i ca. 1200 Fods Høide *Bombus balteatus* og et Par Pupper til en *Microlepidoptér*, og helt op til Toppen toges forskellige Edderkoppearter.

Den 24de Juni vare vi færdige til Afgang, men paa Grund

af stærk Blæst maatte vi vente til næste Dag. Vi afgik da den 25de Juni om Formiddagen med Koloniens Hvalfangerslup, som velvillig var os overladt af Hr. Brummerstedt. Vi gik nu Nord paa, men vi havde flere Gange saa stærk Blæst, at vi af den Grund maatte lægge op, ligesom vi ogsaa af Regn bleve opholdte en Dag. Yderlandet er jo temmelig goldt, dog tog jeg paa forskellige Holdepunkter enkelte Ting af Interesse. Paa et Sted kaldet Tatsip ata, lidt Syd for Nordre Strømfjord, hvor vi laa en halv Dags Tid, tog jeg saaledes af Dipterer en *Scatella* ved nogle smaa Vandpytter, en *Scatophaga* med Larver og Pupper under Tang ved Stranden, samt flere *Chironomus*-Arter; under Sten et Par Edderkoppe-Arter og en stor Podur-Art. Ved Manermiut, lidt Syd for Egedesminde, tog jeg en *Syrphus*, der sværmede her, samt en *Rhamphomyia*-Art, der var almindelig paa Stenene ved Stranden.

Den anden Juli ankom vi til Egedesminde. Ogsaa ved denne Koloni maatte vi opholde os nogen Tid, idet vi skulde have Provianten fordelt, da Dr. Bergendal agtede at forblive her, og desuden skulde vi forsynes med adskillige Ting. Her havde der om Vinteren været en saakaldet «Hvidfiskesavssak», hvorved man forstaaer, at Frosten har overrasket Hvalerne, i dette Tilfælde *Delphinapterus leucas* og i mindre Tal *Monodon monoceros*, saa at disse ikke kunde komme ud fra Kysten. De danne sig da en eller flere Vaager, hvori de gaa, og de skydes der med stor Lethed. Dette havde været en meget stor «Savssak», og Mængder af Hvalerne vare blevne skudte, saa at Grønlænderne havde tjent udmærket ved Salget af Spækket. Jeg omtaler dette, fordi det let kunde have faaet Indflydelse paa vor Reise, da Grønlænderne nemlig vare blevne saa velhavende, at de ikke brød sig om at tjene Penge. Den første, som Kolonibestyreren henvendte sig til, for at faae ham som Baadstyrer til os, svarede, at han ikke brød sig om det, da han havde saa mange Penge, at han aldrig kunde faae dem brugt op. Imidlertid lykkedes det dog snart at skaffe os en paalidelig Styrer.

De første Dage, vi opholdt os her, var Veiret godt og Indsamlingerne gave rigeligt Udbytte. Af Dipterer tog jeg *Helophilus borealis* og *arcticus*, en *Cyrtoneura*- og et Par *Hydrotheca*-Arter, endvidere mange *Chironomus*-Arter, en *Tanytus*-Art og en *Trichocera*-Art, hvilken sidste om Aftenen sværmede i stor Mængde, desuden mange *Anthomyia*'er og en hel Del endnu ubestemte Arter. Af Sommerfugle toges *Argynnis chariclea* og *Calias Hecla* i stort Antal samt enkelte Natsværmere af Slægterne *Hadena* og *Anarta*. Af Natsværmepopper saae jeg mange, men de vare alle udkomne, hvilket viste, at jeg var kommen for sildig, saa at mine Indsamlinger af Natsværmere og de paa dem snyltende Hvepse bleve sparsomme.

Efter nogle Dages godt Veir begyndte det den 7de at regne, og var nu vedvarende Regn i flere Dage. Efter Samraad med Kolonibestyrelsen skrev jeg til Inspektøren og foreslog ham, saafremt jeg ikke fik nærmere Besked, at indfinde mig i Ritenbenk inden den 20de August for at gaa hjem med «Ceres», hvilket Skib kunde antages at ville blive det sidste.

Den 12te Juli afgang jeg fra Egedesminde sammen med Cand. Hartz for at gaa ind i Orpigsuit-Fjorden. Medens vi en halv Dags Tid laa ved Ikamiut, samlede jeg en Del, af Dipterer *Melithreptus strigatus*, en *Piophila*-Art og under Tang paa Stranden et Antal *Scatophaga*-Popper, som senere klækkedes; af Hvepse fik jeg et større Antal af en Art af Slægten *Phygadeuon*. Af Tæger fandtes her *Heterogaster groenlandicus* almindelig og *Capsus* sp. sparsomt. Af Edderkopper ketsedes en Del af en Art, der spandt i Toppen af forskellige Planter.

Den 15de Juli om Eftermiddagen ankom vi til Bunden af Orpigsuit. Denne Fjord er meget leret, endog over en Mil ud er Vandet graat af Ler, som kommer fra et Par lerbørende Elve. Her var iøvrigt ganske frodigt, men Frødigheden kan dog ingenlunde sammenlignes med, hvad man seer i en sydgrønlandsk Fjord. Pilen (*Salix glauca*) var sparsom og spredt, Birken (*Betula nana*) var vel almindelig, men meget lav og krybende.

Lyngheden var fremherskende, idet *Empetrum nigrum* dannede Dækket, indblandet med *Ledum*. Landskabets mere fremtrædende Blomsterplanter vare *Ranunculus lapponicus*, et Par *Pedicularis*-Arter, *Saxifrager*, *Dryas*, *Chamænerium* flere Steder i store, nydelige Pletter, *Pyrola grandiflora* o. fl.; Tyttebær (*Vaccinium vitis idæa*) var meget almindelig, og paa fugtige Steder fandtes en Del Græsser; men en Mængde af de Planter, som i de sydgrønlandske Fjorde findes i Udkanten af og paa aabne Steder i Pilekratt, manglede her, og særlig skal jeg da nævne *Kuanen*, *Alchemilla*, *Taraxacum* o. fl.

I de fire Dage, jeg opholdt mig her, var jeg begunstiget af godt Veir, og mit Udbytte var derfor meget tilfredsstillende. Myggene vare meget plagsomme baade i og udenfor Teltet. Af Dipterer tog jeg her *Syrphus topiarius* og en anden *Syrphus*-Art, *Dolichopus groenlandicus*, der var meget almindelig, men kun den ene Art, medens jeg i Syd-Grønland havde taget to, derimod tog jeg her *Rhamphomyia nigrata* (Tav. VII, Fig. 18) foruden den anden grønlandske *Rhamphomyia*-Art; endvidere mange *Anthomyia*-Arter, flere *Chironomus*-Arter, mange Arter Svampemyg, deriblandt nogle nye for Faunaen, en Del *Scatophaga*-Arter og mange andre endnu ubestemte Dipterer. Om Aftenen sværmede den grønlandske *Ceratopogon*, *C. sordidellus*, og var meget besværlig ved sit smertelige Stik, *Simulia* optraadte derimod endnu kun enkeltvis. Af Sommerfugle toges *Argynnis chariclea* og *Colias Hecla* i Mængde sværmende allevegne nede paa Lavlandet, saa at disse to Arter ere, ialtfald hvad Høiden angaaer, ikke Fjelddyr. Af Natsværmere toges et Exemplar af den sjældne *Plusia parilis* (Tav. VI, Fig. 12), endvidere Arter af Slægterne *Hadena* og *Cidaria*. Fortællingen om, at der i Grønland skulde forekomme en lille blaa Dagsommerfugl, grunder sig sandsynligvis paa en *Cidaria*-Art eller nærstaaende Art, der ved sin hurtige Flugt om Dagen i Solskinnet kan minde meget om en Dagsværmer og mulig ogsaa gjøre Indtryk af en blaa Farve; thi nogen *Polyommatus*-Art, som det jo ellers nærmest maatte være,

er ikke kjendt fra det danske Grønland. Af Hvepse fik jeg her med Ketseren et meget godt Udbytte, saaledes en *Pteromalus*, en *Meteor*, en *Plectiscus*, en *Alphidius*, en *Campoplex*, en *Mesochorus* og tre Arter *Bassus*. I Bunden under Sten og Lyng var her meget dødt og ikke en eneste Bille toges, ikke engang den ellers saa almindelige *Micralymma*, kun *Heterogaster groenlandicus* toges løbende under Lyngen og endda temmelig sparsomt, derimod forekom *Colymbetes* og *Hydroporus* i stor Mængde i smaa Søer; endvidere toges en Del Crustaceer, navnlig Ostracoder og Dafnier.

Den 18de Juli afgik Cand. Hartz med en Konebaad fra Akugdlek for at gaae op i Vaigattet og give sig ifærd med Indsamling af Planteforsteninger. Jeg forblev her endnu et Par Dage og afgik saa om Morgenen den 20de Juli for at gaae ind i den anden Arm af Sydostbugten, **Kangersunek**. Ved Afgangen var Veiret graat, og kort efter begyndte det at regne stærkt, hvormed det vedblev hele Dagen. Kl. 1 naaede vi gennemvaade til Kingua Kangersunek, og jeg fik slaaet Telt paa en drivende vaad Bund. Regnen vedblev som sagt hele Dagen, og det var daarligt nok, at jeg kunde sidde i Teltet og præparere noget af det i Orpigsuit indsamlede Materiale. Den næste Dag bedredes Veiret dog, og jeg havde nu godt Veir i tre Dage. Orpigsuit og Kangersunek ligne fuldstændig hinanden med Hensyn til Vegetationen, dog optraadte her et lavt Pilekrat langs Bredderne af en Elv, som løber ud i Bunden af Fjorden. Jeg indsamlede meget, men det var hovedsagelig det Samme som i Orpigsuit. Af Dipterer af Interesse tog jeg en *Syrphus*, en *Dolichopus*, flere *Chironomus*-Arter og et stort Materiale af Svampemyg, indeholdende flere Arter; *Simulia vittata* begyndte nu at optræde massevis og sammen med den og i ligesaa stort Antal en anden *Simulia*-Art, af hvilken jeg, som tidligere omtalt, alt havde taget et Par Stykker i Syd-Grønland, hvor den var meget sjelden, og den synes saaledes særlig at høre hjemme i Nord-Grønland. Det lykkedes mig derimod ikke iaar at tage Hannerne til nogen

af de to Arter. Af Hvepse tog jeg en *Pimpla* og en *Belytta* samt to *Plectiscus*-Arter, en *Bassus* og en *Orthocentrus*. Af Biller tog jeg her *Bembidium Grapei*, der optraadte meget sparsomt og er den eneste Løbebille, jeg har taget i Nord-Grønland, medens Syd-Grønland har fire Arter. Af Tæger fik jeg her et ganske godt Udbytte, *Heterogaster groenlandicus* var almindelig i Bunden; paa Græsser ketsedes *Cicada lividella* og paa Birken en *Psylla*-Art, den første i stor Mængde, den sidste mere sparsomt. Af Edderkopper fik jeg en Del, dels ved Ketsning af Pil og Birk, dels under Sten og i Grønsværet, et Par af Arterne ville sandsynlig vise sig at være nye for Faunaen. Endelig tog jeg en Podur i stort Antal i Hatsvampe.

Den 24de Juli indtraadte Regnveir, som vedvarede i tre Dage, som jeg for største Delen maatte tilbringe i Teltet. Da Veiret den 27de havde bedret sig, afgik jeg om Morgenen Kl. 7 og naaede Kristianshaab om Eftermiddagen Kl. 3. Min Besætning fra Egedesminde ønskede nu at gaa hjem, jeg maatte derfor her skifte Konebaad og Besætning, hvilket nødsagede mig til at opholde mig nogle Dage ved Kolonien. Da Kolonibestyreren Hr. P. Müller erfarede, at jeg var Entomolog, overlod han mig velvilligt en lille Insektsamling, fortrinsvis bestaaende af *Argynnis* og *Colias*, men desuden indeholdende et Exemplar af en for Faunaen ny, smuk *Tipula*-Art.

Medens jeg laa her ved Kolonien, havde jeg to Godtveirsdage, den øvrige Tid regnede det stærkt og vedholdende. Jeg indsamlede her et temmelig stort Materiale, navnlig fik jeg et godt Udbytte ved at afketse en ned mod Fjorden heldende, meget frodig Skraaning i Koloniens Nærhed. Af interessantere Dipterer tog jeg her de to *Rhamphomyia*-Arter, *Syrphus topiarius*, *Melithreptus strigatus* samt et større Antal af en *Phytomyza*- og en *Agromyza*-Art foruden flere andre ubestemte smaa Fluearter. Af Hvepse tog jeg *Atractodes*, *Bassus*, *Microgaster* og *Orthocentrus*. *Heterogaster groenlandicus* og *Cicada lividella* forekom i Mængde paa den omtalte Skraaning, og af Biller ketsede jeg

et Exemplar af den sjeldne *Simplocaria metallica*, ligeledes tog jeg en Række af en *Thrips*, som jeg Aaret i Forveien havde taget i Syd-Grønland som ny for Faunaen.

Den anden August reiste jeg fra Kristianshaab og naaede samme Eftermiddag **Klaushavn**. Her overnattede jeg hos Udstedsbestyreren, og da Veiret næste Dag var godt, samlede jeg lidt i Omegnen. Noget Udbytte af særlig Interesse fik jeg ikke. Foruden en Del Mider tog jeg *Micralymma brevilingue* i Antal under Sten, denne optræder iøvrigt i Nord-Grønland langt mere sparsomt og lokalt end i Syd-Grønland, hvor den var almindelig allevegne. Ved Undersøgelse af Grønlænderhytter tog jeg *Que-dius fulgidus* i stor Mængde, hvorimod *Homalium concinnum* ikke saaes. I en Indsø samlede jeg en Del *Crustaceer*.

Her fra Klaushavn vilde jeg gjerne være gaaet ind i Tasiusak, men Tiden var jo allerede langt fremskreden, og til denne Reise vilde der medgaa flere Dage. Da Isfjorden desuden i Øieblikket var passabel, men ellers i denne Tid havde været temmelig urolig, saa at den let vil kunne volde Vanskeligheder, ansaa jeg det for rigtigst at benytte Øieblikket og gaa videre Nord paa. Jeg afgik da fra Klaushavn Kl. 2 og naaede Jacobshavn om Aftenen Kl. 7 efter en interessant og smuk Tour mellem de mægtige Isfelde fra Jacobshavns Isfjord, der nylig havde skudd ud, men passeredes dog uden Vanskelighed.

Ved **Jacobshavn**, hvor jeg maatte blive nogle Dage for at præparere en Del af Materialet fra Kristianshaab og Klaushavn, samlede jeg lidt det første Par Dage, i hvilke Veiret var godt. Af Biller ketsede jeg i Vandhuller en Del *Hydroporus atriceps*, og under Sten tog jeg et Exemplar af Larven til *Byrrhus fasciatus*, hvilket var af stor Interesse, da det viser denne Billes Forekomst her, skjøndt jeg ikke havde taget den paa Veien fra Holstensborg. Af Dipterer tog jeg *Melithreptus strigatus* og en lille *Syrphus*-Art og af Hvepse en *Atractodes*.

Den 8de August modtog jeg et Brev fra Inspektøren, hvori jeg underrettedes om, at «Ceres» kunde ventes til Ritenbenk

mod Midten af August, men havde erholdt Stoppeordre til den 20de August. Samme Dag afgik jeg fra Jacobshavn og kom om Aftenen Kl. 10 til den gamle Hvalfangerstation, Klokkerhuk, hvor jeg overnattede i det gamle Hus, som har tjent saa mange Reisende til Ly. Den næste Dag var det Regnveir, men mod Middag bedredes det dog saa meget, at jeg kunde gaa videre, og Kl. 6 naaede jeg Ritenbenk. Her skiftede jeg Konebaad og Besætning, men vi kunde først afgaa derfra den 11te August Kl. 3. Jeg havde ventet at naa Udstedet Kekertak samme Aften, men paa Grund af den høie Søgang gik det temmelig langsomt, saa at jeg maatte slaa Telt og overnatte et Par Mil derfra. Den 12te gik jeg om Morgenen videre, men Turen over Tor-sukataks Isfjord vanskeliggjordes meget af Is, saa at jeg først naaede Kekertak over Middag. Det var imidlertid nu blevet saa stærk Regn, at jeg maatte blive der, og kunde først den næste Dag komme afsted. Efter at have faaet en Grønlænder med, som kjendte Veien ind til Søen Tasersuak, naaede jeg ved Middagstid det Sted paa Kysten, hvorfra jeg vilde foretage Vandringsen ind til **Tasersuak**. Teltene bleve nu reiste her, og jeg samlede lidt i Løbet af Eftermiddagen, men da Veiret var graat, koldt og blæsende, blev Udbyttet ikke stort; dog tog jeg en for Faunaen ny *Ichneumon*-Art, endvidere en Del *Colymbetes* samt et stort Materiale af Podurer i Hatsvampe.

Den næste Morgen tidlig bleve de nødvendige Rekvisitter pakkede sammen i de medbragte Tornystere, saaledes at tre Grønlændere med Lethed kunde bære dem, og vi begave os Kl. 8 ind til Søen, der ligger c. 3 Mil inde paa Halvøen Nugsuak. Veiret var koldt og graat, Veien var mange Steder temmelig besværlig, og paa det høieste Punkt viste det medbragte Barometer, at vi vare godt 1500 Fod over Havfladen. Underveis samlede jeg stadig for at benytte Materialet til Bestemmelse af Dyrenes Høideudbredning, men her var de fleste Steder goldt og stenet, saa at Udbyttet ikke var stort, kun nogle Dipterer, en *Cidaria*-Art samt en Del Edderkopper. Om Eftermiddagen

regnede det en Del, og vi ankom Kl. 5 til Søen, som er den østligste af de paa Nugsuaks-Halvøen beliggende store Søer. Det lille Telt, som jeg havde ladet bringe med, blev nu sat op og viste sig yderst bekvemt og behageligt. Om Aftenen klarede Veiret fuldstændigt op, men det var temmelig koldt, Kl. 8 viste Thermometret saaledes kun 4° C.

Den næste Dag var Veiret smukt, Vinden var bleven sydlig og Temperaturen derfor betydelig forhøiet. Lokaliteten var langt fra saa frodig, som jeg havde ventet, da her var meget stenet, og Bunden dannedes af Hede, bestaaende som sædvanlig af *Empetrum*, men stærkt iblandet med *Ledum*. De fleste Steder fandtes et ikke videre frodigt, lavt Birke- og Pilekrat, samt *Vaccinium* i stor Mængde og nogle Græsser. Det viste sig tilmed tydeligt, at Aarstiden nu maatte betegnes som Efteraar, Birken, Pilen og Græsserne vare gule og Blomsterplanterne afblomstrede. Jeg tilbragte hele Dagen med Indsamling, men Udbyttet var ikke videre rigt; af Dipterer fik jeg hovedsagelig kun *Chironomus*-Arter samt en stor Mængde Svampemyg, hvoriblandt dog et Par nye Arter. Af Hvepse fik jeg en *Orthocentrus* og endvidere tog jeg en Bladlus i stor Mængde paa *Betula nana* samt *Phytopter* paa *Salix glauca* og under Sten en Del Edderkopper, derimod saaes ikke en eneste Bille. Det var min Hensigt at være bleven der endnu næste Nat over, men det var imidlertid trukket stærkt op, og Grønlænderne mente, at det vilde blive Sydvest og Regn, og at det derfor var bedst at gaa. Kl. 6 begave vi os da paa Hjemveien; i 800 à 1000 Fods Høide iagttog jeg Sværme af en *Diamesa*-Art og indsamlede en Del af den. Det begyndte kort efter ganske rigtigt at regne, Veien fortsattes nu med ikke ringe Besvær, idet vi dels bleve gjennemblødte, og Klipperne tillige bleve meget glatte at gaa paa, tilmed blev det temmelig mørkt, hvilket generede meget og gjorde den i Forveien vanskelige Vei endnu vanskeligere. Kl. 1 naaede vi gjenemvaade og udasede Teltet. Hele den næste Dag vedblev Regnen, og først den 17de var det af og til Opholdsveir; jeg

afgik derfor Kl. 10 og naaede Kl. 1 Kekertak, men Regnen var nu atter bleven stadig, og tillige var det blæst op med en frisk Norden, saa at min Styrer turde ikke gaa videre. Den næste Dag, den 18de afgik jeg Kl. 10 og naaede Ritenbenk Kl. 5. Torsukatak's Isen voldte denne Gang ingen Vanskelighed, men derimod fik vi en Del Regn paa Touren. «Ceres» var endnu ikke kommen, men ventedes hver Dag, saa at jeg dels af den Grund, dels formedelst det vedblivende ustadige Veir agtede at forblive ved **Ritenbenk** uden at fjærne mig paa længere Excur-sioner.

Tiden her ved Kolonien benyttede jeg, naar Veiret var nogenlunde godt, til Indsamlinger i Omegnen, men Udbyttet var kun ringe; nogle forskellige Dipterer samt under Sten *Micralymma*, men temmelig sparsomt, derimod tog jeg under Sten et større Antal smaa Edderkopper, hvoriblandt, som jeg formoder, een à to nye Arter. Den 22de var det godt Veir, og jeg besteg da Ritenbenks Kangek, et Fjeld paa c. 2000 Fods Høide, og underveis samlede jeg lidt; *Simulia* og *Culex* saaes stadig og vare generende op til c. 1000 Fod. Under en Sten i omtrent 1500 Fods Høide tog jeg en *Tipula*-Larve, og endvidere tog jeg i forskellige Høider nogle Edderkopper. Om de forskellige Insekters Høideudbredning er det jo ikke mange Erfaringer, jeg har gjort, men jeg troer dog at have seet nok til at kunne sige, at Forholdet er saaledes, at Faunaen langsomt reduceres opefter. Der findes i Grønland sikkert ikke en eneste Art, som har en nedre Grænse, under hvilken den ikke forekommer, derimod er den Høide, til hvilken Arterne kunne gaa op, sikkert meget forskjellig for de forskellige Arters Vedkommende. At der i Mellemuropa f. Eks. findes Forskjel paa en Slettefauna og en Bjergfauna er let forstaaeligt, thi der findes jo ogsaa en udpræget Forskjel mellem Slette og Bjerg, men i Grønland findes jo overhovedet ikke Sletteland, i det mindste ikke i nogensomhelst af de Egne, jeg har besøgt. Landet er udpræget Bjergland ligefra Havets Niveau, og man kan derfor heller ikke vente at finde

Faunaen delt i Bjergformer og Sletteformer. Hovedmassen af Arterne ere ogsaa saadanne, som, forsaavidt de findes længere mod Syd, optræde der som alpine, og man kan ogsaa her gjøre opmærksom paa, at den grønlandske Rype jo er Fjeldrypen, *Lagopus alpina*, der i Norge findes over Trægrænsen, men gaaer i Grønland lige ned til Havet.

Da Skibet endnu ikke lod sig se, tog jeg den 28de en Tour over til Mudderbugten paa **Disko**. Veiret var ved Afgangen smukt, men inden vi naaede over, fik vi Storm og Regn, saa at Udbyttet af Excursionen blev meget ringe, kun et lille Antal *Micralymma* og nogle faa Edderkopper, derimod bragte Cand. Hartz, som var med paa denne Tour, mig nogle *Dorthisia Chiton*, hvilket var af ikke ringe Interesse, da jeg ikke havde taget den i Nord-Grønland, medens den i Syd-Grønland var det aller almindeligste Dyr. Da Regnveiret vedblev, tog jeg strax afsted den følgende Dag Kl. 9, men vi fik atter Storm, saa at det varede 14 Timer med at seile de fire Mil til Ritenbenk, hvortil jeg først naaede om Aftenen Kl. 11 efter et Par Gange at have faaet Baaden halv fyldt med Vand.

Naar man nu efter de i det Foregaaende givne Notitser om Arternes Forekomst, vil sammenligne Nord- og Syd-Grønlands Fauna, saa viser det sig, at Faunaen i Almindelighed taget bliver fattigere, jo længere man kommer nordpaa, men dog med en Del Forskjel indenfor de forskjellige Ordener. Billerne ere absolut rigest repræsenterede mod Syd. Ved Igaliko f. Ex. samlede jeg af denne Orden c. 20 Arter, men ved Egedesminde og i Diskobugten er Tallet sunket ned til det Halve; *Nebria Gyllenhalii* og *Bradycellus cognatus* ere knyttede til det aller sydligste, *Patrobis septentrionis* har sin Nordgrænse omtrent ved Godthaab, hvorimod *Bembidium Grapei* gaaer længere mod Nord, men bliver stedse sparsommere. Af de fire Løbebiller gaaer saaledes kun een op i Nord-Grønland. De to Dytisker ere lige almindelige langs hele Vestkysten, men af de fire Snudebiller er ingen tagen

nordfor Holstensborg. *Byrrhus fasciatus* og *Simplocaria metallica* gaa op i Diskobugten, men kun sjældent og enkeltvis. Coccinellen gaaer ogsaa temmelig høit op, men bliver ligeledes sjældnere mod Nord. Af de syv Staphyliner gaa kun tre op i Nord-Grønland, og af disse ere de to Husdyr, medens den tredie *Micralymma brevilingue* forekommer i det mindste til 70°, men bliver dog sparsom i sin Optræden i Nord-Grønland; de øvrige 4 Arter forekommer kun i det sydligste. Tægerne, der for det første viser den Mærkelighed, at deres Artsantal endog naaer Halvdelen af Billernes, ere ligeledes rigest repræsenterede mod Syd, dog er der ikke saa stor Forskjel, det er kun *Nabis*-Arten, som er knyttet til det aller sydligste, og den ene *Psylla*-Art, som mangler i Nord-Grønland, *Dorthisia Chiton*, bliver sjælden og lokal, men de øvrige synes lige almindelige i Syd og Nord. Hvepsefaunaen er ufuldstændig kjendt, men de fleste Arter synes at gaa langt mod Nord, dog tog jeg af Slægten *Pteromalus* fem Arter i Syd-Grønland, men kun een i Nord-Grønland.

Af Sommerfuglene ere Dagsværmerne, som allerede omtalt, særlig knyttede til Nord-Grønland; Natsværmerne synes temmelig jævnt udbredte langs hele Kysten. Hvad Dipternerne angaaer er det vanskeligt at sige noget bestemt om deres Udbredningsforhold, men i det Hele taget synes ogsaa Dipterfaunaen at tage til mod Syd. *Culex nigripes* findes som bekjendt langs hele Vestkysten; Kristianshaabs Distrikt skal være det Sted, hvor den optræder i størst Mængde, men oppe ved Upernivik skal den efter Sigende være saa formindsket i Antal, at den ikke engang er videre plagende. *Simulia vittata* er lige almindelig langs hele Vestkysten, men den anden *Simulia*-Art synes at høre hjemme i Nord-Grønland. Ogsaa en Del andre Fluere synes at være særlig nordgrønlandske, saaledes *Helophilus*-Arterne; Slægten *Chironomus* synes at optræde med størst Artsantal i Nord-Grønland, navnlig synes den store *Chironomus polaris* at høre hjemme her, og ogsaa Svampemyggene fandt jeg her optrædende i størst

Artsantal. Af Tipulider tog jeg derimod flest i Syd-Grønland, og af de brachycere Fluer synes der at være mange Arter, som ikke gaa op i Nord-Grønland, saaledes en *Dolichopus*, en *Hydrophorus*, en *Phytomyza*, flere *Anthomyia*-Arter og desuden en Del andre; en Art af Slægten *Scatopse* har jeg ligeledes kun taget i Syd-Grønland. Af de faa Insekter af andre Ordener, som findes i Grønland, synes den lille *Hemerobius* og ligeledes Phryganéerne ogsaa at høre hjemme i Syden. Uden at kunne gjøre nærmere Rede for Edderkopperne, er det dog sikkert, at deres Artsantal er størst mod Syd, og særlig kan jeg nævne, at den grønlandske Meire, som er yderlig almindelig i Syd-Grønland, ikke af mig er funden Nord for Holstensborg. Ogsaa Podurerne har deres fleste Arter i Syd-Grønland. Endelig skal jeg i Samklang hermed gjøre opmærksom paa, at medens Regnorme i Syd-Grønland vare saa almindelige, at de efter Regn kunne sees fremme i stor Mængde, har jeg derimod aldrig iagttaget dem i Nord-Grønland.

Den 30te August, Dagen efter at jeg var kommen tilbage fra Mudderbugten, ankom «Ceres»; den 5te September var den seilklar. Dr. Bergendal og Cand. Hartz havde imidlertid indfundet sig, og om Aftenen gik vi om Bord. Den følgende Morgen Kl. 3 lettedes Ankeret, og efter en hurtig Reise paa 23 Dage, naaede vi Kjøbenhavn den 29de September.

Efter at de to Reiser, der i Planen vare fastsatte til en entomologisk Undersøgelse af Grønland, nu ere tilendebagte, skal jeg her kortelig omtale Indsamlingernes Hovedresultater. Den første Sætning i den mig af Museumsraadet meddelte Instrux lød saaledes: «At indsamle Materiale til en Bearbejdelse af Grønlands entomologiske Fauna er Reisens Hovedformaal og Opgave». Denne Sætning har jeg stadig haft for Øie, og jeg har derfor stedse søgt at komme saa vidt omkring, som Tiden

vilde tillade, for at faae saa mange forskjellige Lokalteter afsamlede som muligt. Det er lykkedes mig at hjembringe et stort, velconserveret Materiale indeholdende mange for den grønlandske Fauna nye Arter, og jeg troer derfor at kunne sige, at en systematisk Bearbejdelse af Landets Fauna paa Basis af dette Materiale er muliggjort.

Om de enkelte Ordener, der i nogen anselig Grad ere repræsenterede i Grønland, skal jeg bemærke følgende:

Coleopterer og Hemipterer ville vistnok kunne betragtes som omtrent afsamlede, og der vil af disse to Ordener neppe kunne tages noget videre nyt.

Lepidoptererne høre ligeledes til de bedst afsamlede Ordener. Naar det af mig hjembragte Materiale bearbejdes sammen med, hvad der tidligere er hjembragt, vil der neppe staa meget tilbage, og navnlig turde mine Indsamlinger indeholde et Par nye Microlepidopter-Arter.

Diptererne, den i Grønland rigest repræsenterede Orden, kan sikkert langtfra betragtes som fuldstændig afsamlet. De mange af mig hjembragte nye Arter vise bedst, at der her endnu er meget at gjøre.

Hymenoptererne er aabenbart den Orden, der er mindst afsamlet. Da Klækninger ikke er lykkedes for mig (til at foretage disse i høiere Grad er jeg begge Aar kommen for sildig til Landet), have Indsamlingerne ofte en tilfældig Karakter. Jeg har begge Aar hjembragt et Antal nye Arter, medens flere tidligere hjembragte Arter ikke ere gjenfundne af mig. Dette viser tilfulde, at Grønland har en ikke ubetydelig, men endnu langtfra tilstrækkelig afsamlet Hymenopterfauna. Her er altsaa en Hovedopgave for fremtidige entomologiske Undersøgelser i Grønland.

Af Mallophager er hjembragt et ikke ringe Materiale, men det følger af sig selv, at denne Indsamling altid maa blive et Brudstykke, da det paa en Reise er umuligt at skyde eller faa til Undersøgelse Exemplarer af alle de i Landet levende Fugle.

Af Mider og Podurer er der hjembragt et større Materiale, men om disse Dyr kan man neppe udtale sig, før de foreligge bearbejdede; dog vil der sikkert endnu være en Del at gjøre her.

Heller ikke om Edderkopperne skal jeg udtale mig nærmere, dog troer jeg, at denne Orden ved mine Indsamlinger er nogenlunde afsamlet for de større Arters Vedkommende, hvorimod der, hvad de smaa Arter angaaer, sikkert er en Del at gjøre endnu.

Jeg maa sluttelig her bemærke, at samtlige i denne Afhandling brugte systematiske Navne ere de hidtil gjængse, men ved den endelige Bearbejdelse af Faunaen ville sandsynligvis en Del af disse blive forandrede, dels paa Grund af tidligere Feilbestemmelser, dels fordi det vil blive nødvendigt at optage enkelte af de af Otto Fabricius i *Fauna groenlandica* brugte Navne.

Jeg kan ikke slutte denne Beretning uden at udtale en Tak til de i Grønland bosiddende Danske, med hvem jeg paa mine to Reiser er kommen i Berøring. Jeg blev overalt modtagen med udsøgt Gjæstfrihed, og man viste bestandig stor Tjenstvillighed for at imødekomme mine Ønsker. Ogsaa mine Reisefæller maa jeg takke for den Interesse, de viste for mine Indsamlinger ved flere Gange at bringe mig Arter, som de paa deres Excursioner havde taget.

Forklaring til Tavlerne.

Tav. V.

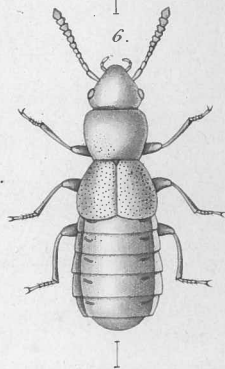
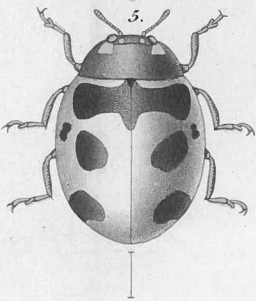
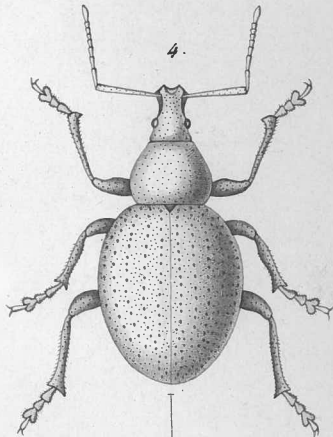
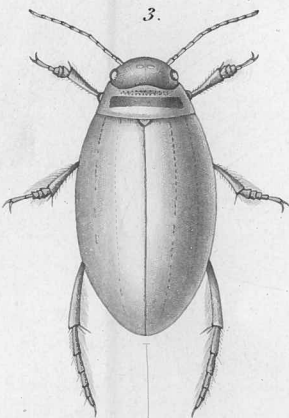
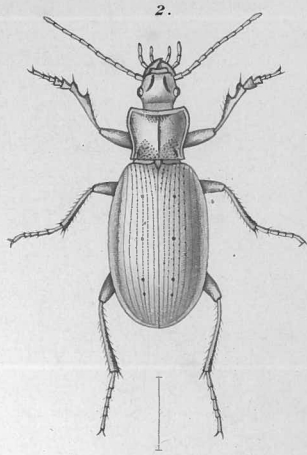
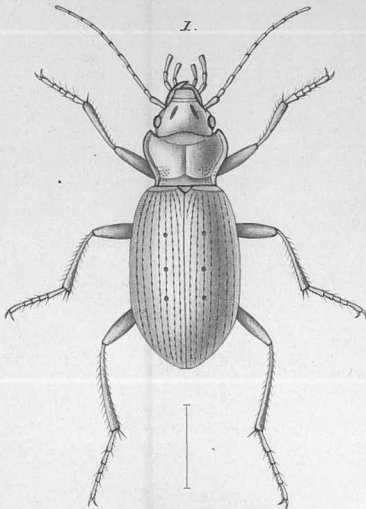
- Fig. 1. *Nebria Gyllenhalii*. Hun.
 — 2. *Patrobis septentrionis*. Han.
 — 3. *Colymbetes dolabratus*. Han.
 — 4. *Otiorhynchus arcticus*.
 — 5. *Coccinella transversoguttata*.
 — 6. *Micralymma brevilingue*.

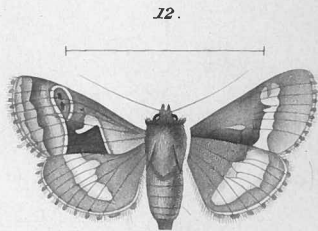
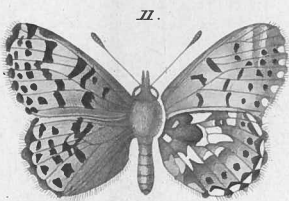
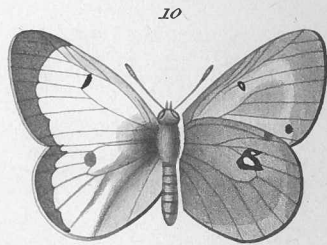
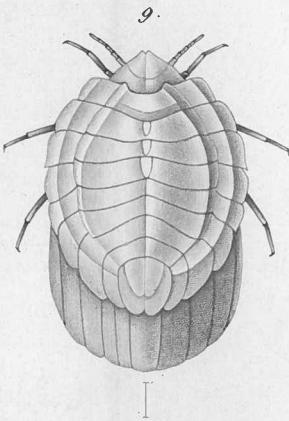
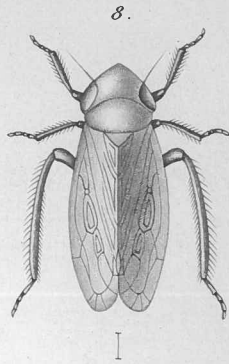
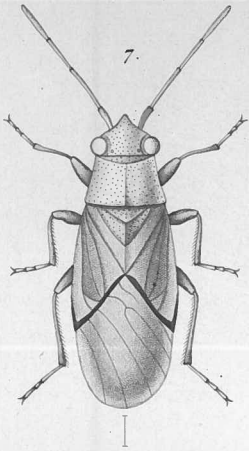
Tav. VI.

- Fig. 7. *Heterogaster groenlandicus*.
 — 8. *Cicada lividella*.
 — 9. *Dorthisia Chiton*. Hun.
 — 10. *Colias Hecla*. Han.
 — 11. *Argynnis chariclea*.
 — 12. *Plusia parilis*.

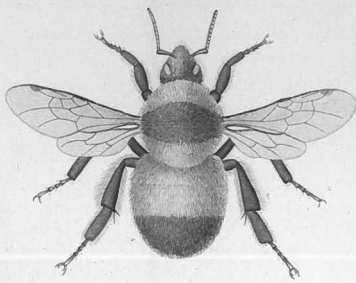
Tav. VII.

- Fig. 13. *Bombus balteatus*. Hun.
 — 14. *Culex nigripes*. Hun.
 — 15. *Simulia vittata*. Hun.
 — 16. *Ceratopogon sordidellus*. Hun.
 — 17. *Helophilus arcticus*. Han.
 — 18. *Rhamphomyia nigrata*. Hun.
-

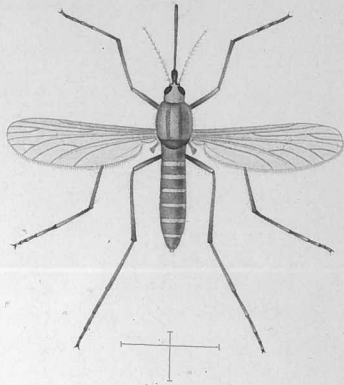

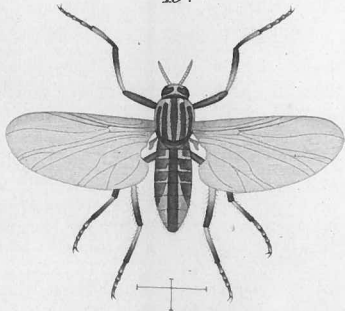
13.

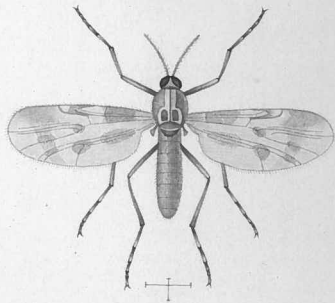
14.

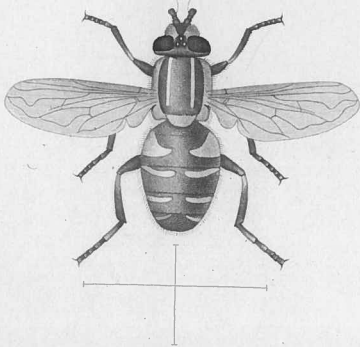
15.

16.

17.

18.

